

Veřejný ochránce práv
JUDr. Otakar Motejl

V Brně dne 14. listopadu 2007
Sp. zn.: 1744/2007/VOP/ON

Vážený pane doktore,

dovoluji si Vás informovat, že šetření ve věci znalkyně Anny Grabowské, bytem Jana Kříže 872/13, 434 01 Most 1, jsem se rozhodl uzavřít s tím závěrem, že jsem v postupu Ministerstva spravedlnosti a Krajského soudu v Ústí nad Labem na úseku státní správy znalců a tlumočnicků neshledal pochybení.

Seznámil jsem se s podklady, které jste mi zaslal, podobně jako s materiály stěžovatelky. Po formální stránce mám za to, že udělená výstraha, jakož i celé jednání se stěžovatelkou odpovídalo právním předpisům, zásadám správního řádu „Principům dobré správy a demokratického právního řádu“. Jestliže paní Grabowská použila znaleckou pečeť, která nebyla shodná s textem jmenovacího dekretu, pak bylo i podle mého názoru na místě kvalifikovat takové jednání jako exces a porušení znaleckých povinností, a posléze udělit výstrahu. Proto jsem své šetření uzavřel ve smyslu § 17 zákona o veřejném ochránci práv.

Ačkoliv mohu vzhledem ke své právní odbornosti sám jen stěží hodnotit věcnou stránku případu, usoudil jsem z dostupných informací, že obor písmoznaectví a obor grafologie z hlediska výkonu znalecké činnosti nejsou totožné. Obecně o samostatném oboru hovoříme tehdy, má-li svůj specifický předmět zkoumání a vlastní pracovní metodu. Přestože mají písmoznaectví a grafologie shodný předmět zkoumání (lze je vnímat jako dvě množiny s průnikem) – pracují s písmem (textem), liší se metoda práce. Různost v pracovní metodě podmiňuje i výsledek zkoumání a účel, k němuž takový nový poznatek slouží. Z předložených podkladů jsem dovodil, že hlavní metodou písmoznaectví je komparace textů¹. Naproti tomu grafologie v první řadě text analyzuje, interpretuje a vyvozuje z rozboru závěry². Výsledkem písmoznaectví je pak úsudek o shodě textů (o pravosti), nepřímo pak dochází k identifikaci pisatele zkoumaného textu. Výsledkem grafologie je úsudek o rysech osobnosti (určení typu atd.).

Jestliže grafolog z písma vyvodí psychologický profil pisatele, dokáží si ovšem představit, že za předpokladu předem známého okruhu možných pisatelů (nebo textů) bude výsledkem i grafologického posouzení identifikace pisatele, resp. dojde k určení pravosti písma.

Proto bych si na rozdíl od ministerstva a soudu netroufal tak rázně a bez dalšího tvrdit, že grafolog nemůže dospět k závěrům o pravosti písma a k identifikaci pisatele. Vysvětlení nepovažuji za přesvědčivé. A snad ani stěžovatelka. Určitá nedůslednost v argumentaci pak (možná zbytečně) vyvolává dojem o netransparentnosti jednání stran.

¹ Přičemž součástí každé komparace je nutně i jako pomocná metoda analýza.

² Ke komparaci fakticky může dojít také, avšak spíše jako kontrola závěru (srovnání textu s dalšími poznatky o pisateli).

Skutečnost, zda dochází při výkonu státní správy znalců, pokud jde o písmoznanectví a grafologii, k diskriminaci, se mi nepodařilo zjistit. Pokud dochází k určité uzavřenosti společenství písmoznalců, lze si takový jev vysvětlit z hlediska hospodářské soutěže spíše jako přirozený. Na ministerstvu a krajských soudech pak je, aby případné nekalé praktiky nepodporovaly.

Jak jsem již uzavřel, nežádám po ministerstvu nyní přijetí konkrétního opatření k nápravě, jelikož postup jsem vyhodnotil jako zákonný. Avšak uvítal bych, kdyby při další příležitosti došlo k pečlivějšímu prošetření obdobných stížností a kdyby se výkonu znalecké činnosti v oblasti písmoznanectví a grafologie nadále věnovala pozornost.

S pozdravem

Vážený pan
JUDr. Pavel Hajný
pověřen zastupováním funkce ředitele odboru dohledu
Ministerstvo spravedlnosti
Vyšehradská 16
118 10 Praha 2